

Кабінету Міністрів України № 731 від 28 грудня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п#n59>.

3. ДБН В.2.В-12-2000. Типовые нормы расхода топлива и смазочных материалов для эксплуатации техники в строительстве. URL: https://dnaop.com/html/34212/doc-ДБН_В.2.В-12-2000.

4. Норми витрат паливно-мастильних матеріалів на роботу дорожньо-будівельних та спеціальних машин Н218. "Укравтодор" 043-96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0156625-96>.

5. Говорущенко Н.Я., Туренко А.Н. Системотехника транспорта (на примере автомобильного транспорта). Харьков: ХГАДТУ, 1998, 474 с.

ПОНЯТТЯ ПОДАТКОВОГО ТИСКУ НА ДОХОДИ ГРОМАДЯН ТА ПІДХОДИ ДО ЙОГО ОЦІНКИ

*Маліков В.В., д.держ.упр., професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

На теперішній час немає єдиного поняття податкового тиску. Деякі автори віддають перевагу назві цього показника як податкове навантаження. Розгляду питань податкового навантаження присвячені роботи широкого кола науковців [1, 2].

Під податковим навантаженням у широкому сенсі можна розуміти ступінь вилучення державою фінансових ресурсів як на загальнодержавному рівні, так і на рівні окремого господарюючого суб'єкту з метою виконання нею політичної, економічної та соціальної функцій. Розглянемо деякі підходи до оцінки податкового тиску.

Макурін А.А. пропонує розрахунок показника податкового навантаження підприємства здійснювати шляхом співвідношення суми податкових платежів, тягар від сплати яких припадає тільки на підприємство, та прибутку підприємства до оподаткування [3].

Система показників ефективності оподаткування підприємств представлена Гречко А.В. За економічною сутністю вони відображають різні сторони та аспекти податкового тиску. В складі таких показників наступні: індекс загального податкового навантаження, питома вага окремого податку у структурі податкових платежів, коефіцієнт податкового навантаження на фінанси підприємства, коефіцієнт податкового навантаження на власний капітал, коефіцієнт податкового навантаження на чистий прибуток, податкомісткість діяльності підприємства, коефіцієнт ефективності соціальних платежів, коефіцієнт ефективності податку на доходи фізичних, коефіцієнт ефективності оподаткування трудових ресурсів, загальний показник оподаткування трудових ресурсів та інші [4].

Наведені вище показники податкового тиску не мають нормативних значень. Для різних підприємств з їх особливими умовами виробничої та

фінансово-господарської діяльності рівні таких нормативних значень можуть суттєво відрізнятись.

Однак, деякі науковці за результатами досліджень пропонують умовні межі граничних значень податкового тиску. П. Біфельд визначив її в розмірі 25%, а А. Лаффер пропонує вважати максимальний допустимий податковий тиск не вище 30% одержаних доходів [5].

У рамках нашого дослідження особливий інтерес мають деякі із вищенаведених показників [4].

Коефіцієнт ефективності податку на доходи фізичних осіб: $K_{пдфо} = ПДФО / ФОП$, де ПДФО – податок на доходи фізичних осіб; ФОП – фонд оплати праці. Показує відношення розміру сплаченого підприємством податку на доходи фізичних осіб до бази оподаткування (фонду оплати праці), Коефіцієнт ефективності оподаткування трудових ресурсів: $K_{тр} = Пзп / ФОП$, де Пзп – платежі з заробітної плати; ФОП – фонд оплати праці. Показує відношення розміру сплачених податків з заробітної плати до бази оподаткування (фонду оплати праці) Загальний показник оподаткування трудових ресурсів: $П_{тр} = \sum Пзп$, де $П_{тр}$ – податки з трудових ресурсів; Пзп – платежі з заробітної плати. Показує суму загальних платежів з трудових ресурсів підприємства.

У рамках ще одного підходу [6] показником податкового навантаження на рівні держави є податковий коефіцієнт як відношення суми сплачених податків та зборів у рамках загальнообов'язкового державного соціального страхування до валового внутрішнього продукту. Сума сплачених податків визначається положеннями Податкового кодексу України та законодавством України у сфері сплати єдиного соціального внеску (податку). Податковий коефіцієнт відображає частку валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється податковою системою держави.

Податкове навантаження розглядається як на рівні суб'єкта господарювання, так і у розрізі галузей економіки. Одним із способів розрахунку податкового навантаження розглянуто системний підхід до виміру навантаження [7]. Цей метод полягає у визначенні рівня податкового навантаження на основі моделі формування дохідної частини бюджету. Позитивний момент даного підходу - можливість виміру навантаження в умовах законодавчих змін та визначення впливу окремих статей бюджету на рівень податкового навантаження з використанням апарата факторного аналізу.

Новік О.І. пропонує на загальнодержавному рівні оцінювати податкове навантаження відношенням загальної суми податкових платежів до валового внутрішнього продукту. На рівні окремого господарського суб'єкта податкове навантаження оцінювати співвідношенням суми податків та чистого прибутку підприємства [8].

Загальноприйнятими підходами до оцінки податкового навантаження вважаються такі: відношення суми податків до валового внутрішнього продукту, відношення суми податків до бюджету до доходу приватного сектору

економіки, різниця між податковими надходженнями від приватного сектору та видатками і трансферами на його утримання [9].

За результатами аналізу підходів до оцінки податкового тиску можна зробити висновок, що завдання оцінки податкового тиску на доходи громадян системно не розглядалося та потребує подальших досліджень.

Література:

1. Лоханова Н. Податкове навантаження в Україні як чинник впливу на стан економічної стійкості підприємств. *Економіст*. 2012. №4. С. 46-49.
2. Цимбалюк І. О., Вишневська Н. В. Податкове навантаження, як критерій ефективності ведення податкової політики. *Економический вестник университета. Сборник научных трудов ученых и аспирантов*. 2012. №. 19-1.
3. Макурін А.А. Теорія оподаткування : навч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2018. 75 с. URL: <http://nmu.org.ua>
4. Податкова система: конспект лекцій з дисципліни «Податкова система»: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка підприємства» освітнього ступеня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / уклад. Гречко А.В.К., 2018. 171 с.
5. Сухарева Л.О., Сухарев П.М., Глущенко Я.І. Податкове планування в системі управління підприємством: [монографія]. Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. 209 с
6. Галушка В.О. Суперечності бюджетної системи та податкової політики в сучасних умовах. Збірник наукових праць за матеріалами III міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова система країни: проблеми та перспективи розвитку». К.: ЕКОМЕН. 2009. С. 47-49.
7. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
8. Новік О.І. Тлумачення поняття «податкове навантаження» у вітчизняній та зарубіжній літературі. URL: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/155.pdf>
9. Буряченко А.Є. Податкове навантаження та податкова політика держави URL: <https://www.ndifp.com/1175/>

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ У МІКРОЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

*Плиса З.П., к.е.н., доцент
Плиса В.Й., к.е.н., професор*

Львівський національний університет імені Івана Франка

Сьогодні „світ вступив у нову епоху цифрової глобалізації, яка визначається безперервними потоками даних, які містять інформацію, знання, ідеї, інновації” [1, с.61]. Прискорення реалізації „сценарію цифрового розвитку